

Alla on HYOL ry:n lukioyryhmän edunvalvonnallisia huomioita paikallisen opetussuunnitelmatyön tueksi. Tämä asiakirja on laadittu vuoden 2020 tammikuun puolivälissä. Lukioyryhmä ottaa mielellään jäsenistöltä vastaan asiakirjaa täydentäviä havaintoja paikallisen LOPS-työn edetessä.

Pakollisten moduulien sisältö- ja taitotavoitteet ovat ensisijaisia

Lukion uuden opetussuunnitelman mukaisten historian ja yhteiskuntaopin pakollisten moduulien sisältö- ja taitotavoitteiden saavuttaminen on vaativaa. Opiskelijan mahdollisuutta näiden tavoitteiden saavuttamiseksi ei saa vaarantaa. Opiskelijan oikeusturvan näkökulmasta hänellä tulee olla mahdollisuus saavuttaa nämä tavoitteet, jotta hän voi osallistua historian ja yhteiskuntaopin ylioppilaskokeisiin.

Oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet tulee suunnitella siten, että opintokokonaisuuteen liitettyjen moduulien tai niiden osien rakenne ja tavoitteet säilyvät. Myös korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöhön liittyvien kokonaisuuksien tulee tukea oppiaineiden ja niihin kuuluvien moduulien tavoitteita.

Kaikkien opintokokonaisuuksien arvioinnista vastaa niiden opettaja. Opiskelijan oikeusturvan toteutumisen ja oppiaineiden tavoitteiden täyttymisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että historian ja yhteiskuntaopin moduulien ja niihin liittyvien suoritusten arvioinnin tekee historian ja yhteiskuntaopin opettaja.

Opintojaksojen muodostaminen

Opintojaksojen kehittämisen ja uudistamisen kannalta on välttämätöntä, että oppiainerajat ylittävät integroivat opintojaksot suunnitellaan yhdeksi lukuvuodeksi kerrallaan. Ei välttämättä ole mielekäästä, että paikalliseen opetussuunnitelmaan kirjataan muotoiluja, jotka velvoittavat järjestämään lukkoon lyötyjä integroivia opintojaksoja koko opetussuunnitelman voimassaolon ajan.

Opintojaksot voivat muodostua esimerkiksi vain historian tai yhteiskuntaopin moduuleista tai pääosin niistä. Jos yhteistyötä eri oppiaineiden välillä tehdään, tulee opintojaksojen selkeästi tukea kunkin osuuteen kuuluvan moduulin tavoitteita. Esimerkiksi pelkkien moduulien sisältöjen yhdistäminen toiseen oppiaineeseen ilman taitotavoitteiden huomioimista ei vastaa opetussuunnitelman perusteiden vaatimuksia.

Historian ja yhteiskuntaopin moduuleita ei tule pilkkoa osiin opintojaksoja laadittaessa. Moduulit on suunniteltu siten, että ne toteutetaan eheinä ja johdonmukaisina kokonaisuuksina. Tällöin opiskelijalla historiassa on mahdollisuus luoda itselleen eheä historiakuva. Yhteiskuntaopissa opinnot etenevät kumulatiivisesti, joten moduulien pirstominen vaikeuttaa aineen opinnoissa etenemistä.

Monipuolisen arvioinnin käytänteet

Monipuolinen arviointi ei tarkoita arvioinnin lisäämistä.

Formatiivinen arviointi ei tarkoita opiskelijan arvojen ja asenteiden arvioimista, sillä tämänkaltainen arviointi voi olla subjektiivista, jolloin opiskelijoiden keskinäinen tasa-arvo vaarantuu. Formatiivinen arviointi voi olla suullista, jolloin se ei ole opettajan eikä opiskelijan kannalta liian kuormittavaa.

Moduulien yhdistäminen opintojaksoiksi aineen sisällä mahdollistaa arvioinnin monipuolistamisen. Esimerkiksi yhteiskuntaopin moduulien 1 ja 2 yhdistäminen yhdeksi opintojaksoksi mahdollistaa, että laaja-alaisen osaamisen tavoitteet voidaan kirjata yhteen opintojaksoon eikä kuhunkin moduuliin erikseen. Tällöin myös monipuolinen arviointi voidaan toteuttaa opintojakson sisällä, ei moduuleittain.

Opetusvelvollisuus ja korvaukset

Oppiainerajat ylittäviä opintojaksoja suunniteltaessa on syytä ottaa huomioon eri oppiaineiden opettajien opetusvelvollisuudet. Kunkin oppiaineen opettajan työmäärästä kokonaisuuden sisällä on hyvä sopia etukäteen. Opetuksen järjestäjä voi tasoittaa korvauksia yhdessä sovittavalla tavalla.

Helsingissä 21.1.2020

HYOL ry:n lukioyhmä